قينالعاندا قول ۇشىن بەرىپ، قىين وتكەلدەن بىرگە ۋىتتى

ـــ"التنى قامتاماسىز ەتۇ" جەللەس شولۇنداعى بازار تۇلعالارىن قامتاماسىز ەتۇ جونىندە

جۇڭگو ەكونوميكاسىنا جاڭا نازار

□ شينحۇا اگەنتتىگىنىڭ تىلشىلەرى يۇي چيۇگيۋان، ليۇ حۇڭشيا، شىن چىڭ

توسىننان كەلگەن جاڭا تيپتى ايدارشا ۋيرۇس وكپە قابىنۇ ىندەتى ەلمىزدىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇىنا بۇرىن بولماعان سوققى اكەلدى. پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، ەلمىزدىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق ينالىمى بىرتىندەپ قالىپقا ءتۇسىپ، ءوندىرىس، تۇرمىس ءتارتىبى جەدەل قالپىنا كەلدى.

جۇىقتا اشىلعان ورتالىق كوميتەت ساياسي بيۇروسىنىڭ ءماجلىسى بازار تۇلعالارىن قامتاماسىز ەتۇدى باسا دارىپتەپ، ورتا، شاعىن كاسىپورىنداردىڭ قين وتكەلدەن وتۇىنە كۇش سالا كومەكتەسپ، ورتا، شاعىن كاسىپورىنداردىڭ ءومىر ءسۇرۇ جانە دامۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇدى تالاپ ەتتى.

ساياساتتىڭ "كەشەندى شارالارىن" جۇرگىزىپ، بازار تۇلعالارىنىڭ قىسىمىن جەڭىلدەتتى

"ءسىزدىڭ 5175 ءنومىرلى ەسەپشوتىڭىزعا 4 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى ساعات 14: 18تە 20 مىڭ 194 يۋان كىردى..." دەگەن قول تەلەفون كەلتە حاتىن قابىلداعان كەزدە، جىجياڭ ولكەسى سىشي قالاسى شۇايلين تازالىق جابدىقتارى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس دىرەكتورى پان دىچۋان ارنايى تەلەفون شالىپ سۇراسترعاندا، توساتتان كىرگەن بۇل اقشانىڭ اسىلىندە جۇمىس ورىندارىن ورنىقتىرۋعا بەرىلگەن جاردەماقى ەكەنىن ءبىلدى. ول: "ءدال وسىنداي قىين ـ قىستاۋ كەزدە قولدان كەلگەنشە تەىندەپ ۇىمدەگەن دۇرىس، ۇكىمەت مۇمكىندىگىنشە بىزگە كومەكتەسپ جاتىر، قاتتى اسەرلەندىم"، ـ دەدى.

"ىندەت تۇىلعانىنان بەرى، مەملەكەت بىلگەرىندى ـ كەيىندى 5 توپتا 23 ءتۇرلى سالىق پەن اقىدان تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتىن شعاردى"، ـ دەدى مەملەكەتتىك سالىق باس مەكەمەسى سالىق تولەۋگە قىزمەت وتەۋ مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى، 1 ـ دارەجەلى شارلاۋشى حان گورۇڭ 4 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بىرلەسپە ساقتانۇ، بىرلەسپە تىزگىندەۋ مەحانيزمىنىڭ اقپار جاريالاۋ ماجلىسىندە.

ءاربىر ساياساتتىڭ جاريالانۇى بازار تۇلعالارىنا ناقپا ـ ناق تيىمدىلىكتەر اكەلدى. ەڭ جاڭا ساندى مالىمەتتە كورسەتىلۇىنشە، بيىل 1 ـ ، 2 ـ ايلاردا بۇكىل ەل بوينشا ازايتىلعان سالىق پەن تومەندەتىلگەن اقى جيىنى 402 ميلليارد 700 ميلليون يۋان حالىق اقشاسىنا جەتكەن، مۇنىڭ ىشىندە ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ جانە ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇعا قولداۋ كورسەتۋگە قاتىستى 2020 ـ جىلى جاڭادان شعارلعان سالىق پەن اقىدان تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتى بوينشا تىڭنان ازايتىلعان سالىق پەن تومەندەتىلگەن اقى 158 ميلليارد 900 ميلليون يۋان، 2019 ـ جىلى اناعۇرلىم كەڭ كولەمدە سالقىنى ازايتۇ، اقىنى تومەندەتۇ ساياساتىنىڭ بيىل ۇزدىكسىز اتقارىلۇىنان ازايتىلعان سالىق پەن تومەندەتىلگەن اقى 243 ميلليارد 800 ميلليون يۋان بولعان.

فينانستىق ومىرشەڭ اعىنى ناقتى ەكونوميكاعا، اسىرەسە، ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىندارعا قاراي ۇزدىكسىز قۇيىلا ءتۇستى. بيىل جىل باسىنان بەرى، ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋگە، جۇمىستى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۇگە قولداۋ كورسەتۇ ماقساتىندا، فينانس تاراۋلارى امانات قايتارىلاتىن زاپاس اقشا مولشەرىن 3 مارتە تومەندەتۇ، قايتالاي قارىز بەرۇ، قايتالاي دىسكونتتاۋ ارقىلى فينانس قۇرىلىمدارىنا 3 تريللیون 550 ميلليارد يۋاندىق وزىندىك قۇنى تومەن قارجى ۇسىنىپ، اناعۇرلىم كوپ شاعىن، ۇساق كاسىپورىنداردىڭ قارجى قۇراۋعا قول جەتكىزۇىنە قولداۋ كورسەتتى.

جۇڭگو حالىق بانكەسى اقشا ساياساتى مەكەمەسىنىڭ باستىعى سۇن گوفەڭ بىلاي دەدى: 300 ميلليارد يۋاندىق ارنايى تۇرده قايتالاي بەرىلگەن قارىزدىڭ جارتىسىنان استامى ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىندارعا بەرىلدى، 500 ميلليارد يۋاندىق قايتالاي قارىز بەرۇ، قايتالاي دىسكونتتاۋ ساياساتى 500 مىڭنان استام كاسىپورىنعا قولداۋ كورسەتەدى، ال جاڭادان ارتقان ءبىر تريللیون يۋاندىق قايتالاي قارىز بەرۇ، قايتالاي دىسكونتتاۋ ساياساتى 2 ميلليوننان استام كاسىپورىنعا قولداۋ كورسەتەدى دەپ مەجەلەنۇدە.

ساندى مالىمەتتەر مىنانى كورسەتتى: وڭىرلەردىڭ، تاراۋلاردىڭ ءبىرسىپىرا ساياسات ـ شارالار شعارۇىنا مەڭزەس، بۇكىل ەلدەگى جۇمىستى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۇ جەدەل ىلگەرىلەگەن. كولەمنەن جوعارى ونەركاسىپ كاسىپورىندارىنىڭ ورتاشا جۇمىس باستاۋ مولشەرى %99كە، قىزمەتكەرلەردىڭ جۇمىس ورىندارىنا ورالۇ مولشەرى %94كە جەتكەن. حالقىنىڭ كاسىپورىندارىنىڭ جۇمىستى قالپىنا كەلتىرۇ مولشەرى %91.39كە، ورتا، شاعىن كاسىپورىندارىنىڭ جۇمىستى قالپىنا كەلتىرۇ مولشەرى %84كە جەتكەن.

شىكى قۇاتتى نىعايتىپ، داۋىل ـ تولقىنعا توتەپ بەرۇ قابىلەتىن كۇشەيتتى

بەيجىڭنىڭ ۇاڭفۇجىڭىندەگى اشىلعاننا 11 جىلدان اسقان "فۇحۇي سيۇان" قاتىنسىز تاماق اسحاناسى 4 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى قايتا ساۋدا جۇرگىزە باستادى.

"اسحانامىز 2 ايدان ارتىق جابىلىپ، كىرىس بولماي، وتە ۇلكەن سالماق ءتۇستى"، ـ دەدى باس دىرەكتور تۇڭ فىڭيۋ ـــ ءبىر ءتاۋىرى مەملەكەت قوعامدىق قامسىزدانۇدىڭ اقسىن ازايتۇ، كەشىرۇ سياقتى قولداۋ شارالارىن شعارىپ، سەرىكتەستىگىمىزدىڭ "شەپكە شيراقى بەينەمەن اتتانۇىنا" مۇمكىندىك جاسادى.

ورتا، شاعىن كاسىپورىندار سانىنىڭ ۇلەسى ۇلكەن، ول ءجۇز ميلليوندىعان ادامدى جۇمىستانۇعا جەتەكتەپ وتىر، ءبىراق حاۋپ ـ قاتەرگە توتەپ بەرۇ قابىلەتى ءبىرشاما ءالسىز. بۇل دەگەنىمىز بازار تۇلعالارىن قامتاماسىز ەتۇدە، ءسوز جوق، ورتا، شاعىن كاسىپورىندار سىندى تىزگىندى مەقتاپ ۇستاپ، ءتۇرلى ساياساتتاردى جەدەل تىياناقتاندىرىپ، سالقىنى ازايتۇدى، اقىنى تومەندەتۇدى ىلگەرىلەتىپ، قارجى قۇراۋدىڭ وزىندىك قۇنى مەن ءۇي جالداۋ اقىلارىن تومەندەتىپ، ورتا، شاعىن كاسىپورىندارىنىڭ قىين وتكەلدەن وتۇىنە كۇش سالا كومەكتەسپ جانە ولاردى سۇيەمەلدەپ، ورتا، شاعىن كاسىپورىندارىنىڭ ءومىر ءسۇرۇ جانە دامۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇ كەرەكتىگىن مەڭزەيدى.

قىين وتكەلدەن بىرگە وتۇدە قالىڭ بازار تۇلعالارى سۇبيەكتىۋ ىرىقتىلىقتى ساۋلەلەندىرىپ، ساياساتتاردان ۇتىمدى پايدالانىپ، بازاردىڭ وزگەرىسىنە ۇيلەسىپ، شىكى قۇاتتى نىعايتىپ، داۋىل ـ تولقىنعا توتەپ بەرۇ قابىلەتىن كۇشەيتتى. سونىمەن بىرگە، جەر ـ جەر دە جاڭالىق اشۇ جولىندا ىزدەنىس جاساپ، كاسىپورىندارىنىڭ دامۇىنا قوزعاۋشى كۇش ۇستەدى.

شىنجىن قالاسى جۇىقتا شارا شعارىپ، شارۇاشىلىق قۇرۇعا ارنالعان كەپىلدىك قارىزعا ۇيلەسەتىن وبيەكتىلەر كولەمىن شىنجىندا شارۇاشىلىق قۇرعان بارلىق ادامعا كەڭەيتتى. سونىمەن بىرگە، ءتۇيىندى تۇردە سۇيەمەلدەنەتىن وبيەكتىلەردىڭ كەرى كەپىلدىك بەرۇىن كۇشىنەن قالدىرىپ، شاعىن، ۇساق كاسىپورىندارىنىڭ شارۇاشىلىق قۇرۇعا ارنالعان كەپىلدىك قارىز ءوتىنىش ەتۇ شارتتارىن تومەندەتىپ، سول جىلى جاڭادان قابىلداعان قىزمەتشى سانى كاسىپورىنىنىڭ بۇرىن بار قىزمەتشىلەر سانىنىڭ بەلگىلى ءبىر ۇلەسىنە جەتسە ەڭ جوعارى بولاندا 5 ميلليون يۋاندىق قارىزعا ءوتىنىش بەرۇىنە بولاتىن ەتتى. جەكە تۇلعالاردىڭ شارۇاشىلىق قۇرۇىنا ارنالعان كەپىل قارىز نورماسى دا 300 مىڭ يۋاننان 600 مىڭ يۋانعا ءوسىرىلدى.

سىرتقى ەكونوميكا ـ ساۋدا كاسىپورىندارىنىڭ ىندەتتىك نقپالىنا بەلسەنە توتەپ بەرۇىنە دەم بەرۇ، كاسىپ سالاسى تىزبەگىنە، قامداۋ تىزبەگىنە كورسەتىلەتىن فينانستىق قولداۋلاردى كۇشەيتۇ ءۇشىن، شاڭحاي قالاسى جۇىقتا "سەنىمدىلىك قامسىزدانۇى + بانكە + كەپىلدىك" قارجى قۇراۋ جوباسىن جاسادى، سونىمەن بىرگە، ەكسپورتتىق سەنىمدىلىك قامسىزدانۇدى مەن ساياساتتىق قارجى قۇراۋ كەپىل قارجىسىنىڭ سەنىمدىلىكتى ارتتىرۇ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، بانكەلەردىڭ امانات قارىز بەرۇ سەرپىنىن جەبەپ، سىرتقى ساۋدا كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ جوعارعى ـ تومەنگى تىزبەگىندەگى ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىندارىنىڭ جۇمىستى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۇىنە دەم بەردى.

ورتانى ساپالىلاندىرىپ، ورتا، شاعىن كاسىپورىندارىنىڭ دامۇ شارت ـ جاعدايىن جاقسارتتى

شارۇاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپالاندىرۇ ـــ بازار تۇلعالارىن قامتاماسىز ەتۇدەگى قاجەتتى بۇىندارىنىڭ ءبىرى.

قازىر ەلىمىز "تومەنگە بەرۇ، باسقارۇ، قىزمەت وتەۋ" رەفورماسىن ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتىپ، بازارلانعان، زاڭمەن جونگە سالىناتىن، حالقارالانعان شارۇاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن كۇش سالا قالىپتاستىرىپ، "سۇراسىڭ ءسوز جوق جاۋاپ بەرەتىن، جۇمىسىڭ بولماسا مازالامايتىن" اۇقىم قالىپتاستىرۇعا قۇلشىنۇدا.

قازىنا مينيسترلىگى حابارلاندىرۇ شعارىپ مىنالاردى ايقىندادى: اينالىم جاعىندا ۇاقىتتىق قينىشىلىققا ۇشىراعان شاعىن، ۇساق كاسىپورىندار مەن جەكە تۇلعالاردىڭ شارۇاشىلىق قۇرۇ كەپىلدىك قارىزىنىڭ مەرزىمىن ۇيلەسىمدى ۇزارتۇعا بولادى. فينانس قۇرىلىمدارى جاڭادان تاراتاتىن شارۇاشىلىق قۇرۇ كەپىلدىك قارىزىنىڭ ءوسىم مولشەرى لايىقتى تومەندەتىلۇى ءتيىس. قارىز ءبىترۇ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۇ ۇشىن، ەلەكترونداندىق تاسىلمەن قاراۋ ـ بەكىتۇ جولعا قويىلىپ، جالپى بارىستى ىنتەرنەت جەلىسىندە ءبىرتىرۇ بىرتىندەپ اتقارىلادى.

ساندى مالىمەتتەردە كورسەتىلۇىنشە، 2019 ـ جىلى بۇكىل ەلدە "بانكە مەن سالىق تاراۋلارىنىڭ ءوزارا نقپالداستىعى" بوينشا بەرىلگەن قارىز سانى الدىڭعى 4 جىلداعىنىڭ جالپى قوسىندىسىنان اسقان. بيىل 1 ـ توقساندا "بانكە مەن سالىق تاراۋلارىنىڭ ءوزارا نقپالداستىعى" بوينشا 750 مىڭ رەت قارىز بەرىلىپ، 2019 ـ جىلداعىنىڭ جارتىسىنان اسىپ، قارىز سوماسى 181 ميلليارد 630 ميلليون يۋانعا جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %22.3 ارتقان.

مەملەكەتتىك سالىق باس مەكەمەسى مەن بانكە جانە قامسىزداندىرۇ ءىسىن باقلاۋ ـ باسقارۇ كوميتەتى جۇىقتا بىرلەسىپ حابارلاندىرۇ باسپە تاراتپە مىنانى تالاپ ەتتى، "بانكە مەن سالىق تاراۋلارىنىڭ ءوزارا نقپالداستىعى" بوينشا تيىمدىلىك جاسالاتىن كاسىپورىندارىنىڭ كولەمىن سالىق تولەۋ سەنىمدىلىگىنىڭ M دارەجەسىنە دەيىن كەڭەيتۇدى تىياناقتاندىرۇ نەگىزىندە، حۇبەي سياقتى ىندەتتىك نقپالى اۇىر بولعان وڭىرلەرگە قاراتا، بانكە كاسىبىمەن شۇعىلدانىاتىن فينانس تاراۋلارى ءوزىنىڭ حاۋپ ـ قاتەردى مەڭگەرۇ تالابىمەن بىرلەستىرىپ، سالىق تولەۋ سەنىمدىلىگىنىڭ C دارەجەسىندەگى كاسىپورىندارعا دەيىن بىرتىندەپ كەڭەيتۇىنە بولادى. سونىمەن بىرگە، "بانكە مەن سالىق تاراۋلارىنىڭ ءوزارا نقپالداستىعى" بوينشا تيىمدىلىك جاساۋدىڭ كولەمى كاسىپورىندار ءارقايسى ولكەلىك سالىق ورگاندارىنىڭ سالىق تولەۋ سەنىمدىلىگىن باعالاۋ سىناق تۇىنىنە كىرگەن جەكە ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە دەيىن كەڭەيتىلەدى.

شەتەل قارجىلاندىرعان كاسىپورىندارعا قاراتا، مەملەكەتتىك دامۇ جانە رەفورما كوميتەتىنىڭ اقپارات مالىمدەمەسىنە يۇان دا بىلاي دەدى: شەتەل قارجىلاندىرعان ىندار مەن كاسىپورىندارىنىڭ جۇمىستى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۇىنە كومەك بەرۇ ساياساتىنا ەل ءىشى كاسىپورىندارى مەن شەتەل قارجىلاندىرعان كاسىپورىندارعا بىردەي قولدانىلادى؛ 2020 ـ جىلعى نۇسقادا ءىى شەتەل قارجىلارىنىڭ كىرىسىنە رۇقسات بەرۇدىڭ ۇنامسىز ءتىزىمى جاريالانىپ، شەتەل قارجىسىنىڭ كىرىسىنە رۇقسات ونان ارى كەڭەيتىلەدى.

يۇان دا تاعى مىنالاردى ءبىلدىردى: ەلىمىز 2020 ـ جىلعى نۇسقادا شەتەل ساۋداگەرلەرىن قارجى قوسۇعا ىنتالاندىراتىن كاسىپتەر ءتىزىمىن جاريالايدى، ىنتالاندىراتىن تۇرلەردى كوبەيتپەسە، ازايتپايدى؛ ەلەۋلى شەتەل قارجىسى نىساندارىنىڭ تىياناقتانۇىن ۇزدىكسىز تۇردە ويداعىداي ىگەرەدى؛ شەتەل ساۋداگەرلەرى قارجى قوسۇ زاڭىن جانە ونى اتقارۇ ەرەجەسىن جالپى بەتتىك تىياناقتاندىرادى.

(شينحۇا اگەنتتىگىنىڭ 4 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

جولاڭ شينجياڭ زەردەلى مەحانيكا شەكتى سەرىكتەستىگى، ەرەكشە ترانسفورماتور شينجياڭ جاڭا ەنەرگيا جارنا سەرىكتەستىگى، شانچي شينجياڭ اۇتوكولىك شەكتى سەرىكتەستىگى سياقتى 3 كاسىپورىن ەكى ورىندى سانمەن ارتۇدى ساقتاعان. 1 ـ توقساندا ءتۇينەدى باقلاپ تەكسەرىلگەن 12 ءتۇرلى نەگىزگى ءونىمنىڭ ىشىندەگى 5 ءونىم سايكەس مەزگىلدەگىدەن ارتقان، جەكە ـ جەكە: توقماشىلىق ارناۇلى جابدىقتارى، بولات چيپتى الىۋمين ءجىپ، ەگىس ماشينالارى، جەل كۇشى گەنەراتورى، ساۋدالىق اۇتوكولىك.

"رايوندىعى 30 جابدىق جاساۋ كاسىبى ءتۇيىندى بايلانىس جاساعان كاسىپورىندار 3 ـ ايدا ونەركاسىپ جالپى ءونىم قۇنىن 4 ميلليارد 310 ميلليون يۋانعا جەتكىزۇدى ورىنداپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %52 ارتىپ، 2 ـ ايدا عىمەن سالىستىرعاندا ونەركاسىپ جالپى ءونىم قۇنى 15 ەسەگە تاياۋ ارتقان، 3 ـ ايدا بار كۇشپەن العا ۇمتىلۇ ارقىلى 1 ـ توقساندىعى ونەركاسىپ جالپى ءونىم قۇنى بىلتىرعى ۇقساس مەزگىلمەن تەڭ بولعان. ءبىر ءبولىم كاسىپورىندار ءوندىرىس قۇاتى بىرتىندەپ كۇشەيگەن. اۇتونومىالى رايوننىڭ تريللیون يۋاندىق ءىرى نەگىزدەك نساندارىنىڭ باستالۇى كاسىپورىندارعا مول تاپسىرىس الا كەلدى". اۇتونومىالى رايوندىق ونەركاسىپ جانە ينفورماتسيالاندىرۇ مەڭگەرەسى جابدىق ونەركاسىبى باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى جاڭ شياۇچۋان مىنالاردى ءبىلدىردى: رايونىمىز جاڭا ەنەرگيا جابدىقتارىنىڭ ارتۇ مولشەرى كورنەكتى بولۇ ابزالدىلىعىنا يە بولىپ، كاسىپ ءونىم قۇنىنىڭ زور مولشەردە ارتۇىنا باستاماشى بولعان نەگىزگى فاكتورعا اينالدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

كەدەيلەردى دالەۋ ـ ءدال سۇيەمەلدەۋ، دالەۋ ـ ءدال كەدەيلىكتەن ارىلتۇ جونىندە ىشكەرىلەي نزدەۋ جاساپ، سەبەپ ـ سالدار نزدەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋگە ايرىقشا ۇلەس قوستى. كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ نەگىزگى شايقاس مايدانىنىڭ بارلىق جەرىنەن ساياسي كەڭەس مۇشەلەرىنىڭ بەينەسى مەن مۇندالايدى.

باتىلدىقپەن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، نقىلاسپەن، سۇيىسپەنشىلىكپەن كەدەيلىكتەن ارىلتۇدى جەبەدى

شەريا اۇدانى 12 ميلليون يۋان قارجى قوسىپ، 3000 مۇ شالان باعىن جالپى بەتتىك بىرىكتىرىپ، 5500 مۇ شالان ساۋداسى بازارىن، سۇىق قامبا جانە قاتىستى قۇرىلعىلاردى سالدى؛ بەيجىڭ چيۇشى اۇىل شارۇاشىلىعى شەكتى جارنا سەرىكتەستىگىمەن بىرگە حوتان جانە قاشقار ايماعىندا ىشەك بەلوگىن مانەرلەۋ كاسىبىن دامىتۇدى جوسپارلاپ، جەرگىلىكتى ورىندا ءى اناعۇرلىم كوپ بۇقارانى كەدەيلىكتەن ارىلتىپ، كىرىستى ارتتىرۇعا باستادى... 2019 ـ جىلى شينجياڭ جۇڭتاي (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى (توبە قىسقاشا جۇڭتاي توبى دەلىنەدى) داڭقىپەن "اۇتونومىالى رايوننىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋعا ۇيىمداستىرۇ بوينشا جاڭالىق اشۇ سىلىعىنا يە بولدى. اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، جۇڭتاي توبى پارتكومىنىڭ شۇجيى، باس جوراسى ۋاڭ حۇڭشينگە كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ نەگىزگى شايقاس مايدانىندا، ءسوز جوق، دىستەگەن ساينى قايراتتانىپ، كەدەي بۇقارانى باستاپ، بايۇدىڭ اناعۇرلىم كوپ جاڭا جولىن اشۇ كەرەكتىگىن ابدەن تۇسىنگەن ەدى.

تاعى كوپتەگەن كاسىپورىن سالاسىنداعى ساياسي كەڭەس مۇشەلەرى ارەكەتكە كەلدى.

اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، جۇڭگو قۇرىلىس شەكتى جارنا سەرىكتەستىگىنىڭ ورىنباسار ءتۇراعاسى، جۇڭگو قۇرىلىس شينجياڭ قۇرىلىس ينجەنەرياسى (توبى) شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس جوراسى حۋاڭ كى ـ سى توپتى باستاپ، ارتىق ەڭبەككۇشتەردى باۋلۇ جاعىندا كۇش سالدى. باۋلىنۇ ارقىلى قۇرىلىس كاسىپتىك شەبەرلىككە باۋلۇ تولىمدىلىق كۇالگىن العان ەڭبەككۇشتەردىڭ ايلىق ەڭبەكاقىسى 3000 نەشە يۋانعا جەتىپ، باسقارۇ قىزمەت ورنىنا كىرگەندەرىنىڭ ايلىق ەڭبەكاقىسى 6500 يۋانعا جەتتى.

اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، اۇتونومىالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ مۇشەسى، جۇڭگو مۇناي ـ تابيعي گاز توبى سەرىكتەستىگى باس دىرەكتورىنىڭ كومەكشىسى چىن شينفانىڭ كوپ رەت قاشقار ايماعىنا بارىپ كاسىپ سالاسى ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى، جۇمىستاندىرۇ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى توڭىرەكتەي تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۇدەن قالىپتاستىرعان تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ بايانداماسى جۇڭگو مۇناي ـ تابيعي گاز توبى سەرىكتەستىگىنىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتى وي جەلىسى مەن ادىستەرىنە بۇرىلىس جاساۋنا تۇرتكى بولدى: قارجى قوسۇ تەبىنى اناعۇرلىم كۇشەيدى، نىسان ءتۇرى وقىتۇ اۇتوكولىكتەرى جانە قۇاتى بىرتىندەپ كۇشەيگەن. اۇتونومىالى رايوننىڭ تريللیون يۋاندىق ءىرى نەگىزدەك نساندارىنىڭ باستالۇى كاسىپورىندارعا مول تاپسىرىس الا كەلدى". اۇتونومىالى رايوندىق ونەركاسىپ جانە ينفورماتسيالاندىرۇ مەڭگەرەسى جابدىق ونەركاسىبى باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى جاڭ شياۇچۋان مىنالاردى ءبىلدىردى: رايونىمىز جاڭا ەنەرگيا جابدىقتارىنىڭ ارتۇ مولشەرى كورنەكتى بولۇ ابزالدىلىعىنا يە بولىپ، كاسىپ ءونىم قۇنىنىڭ زور مولشەردە ارتۇىنا باستاماشى بولعان نەگىزگى فاكتورعا اينالدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

تاڭداۋدا اناعۇرلىم دالەۋ ـ ءدال بولدى، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، باسقارۇ مەحانيزمى اناعۇرلىم كەمەلدەندىرىلدى، تۇتىنۇ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ۇلگىسى اناعۇرلىم پارمەندى بولدى.

حالىق تۇرمىسىنا تىلەكتەس بولىپ، حالىق جۇرەگىن جىلىتتى. تيانشانىڭ وڭتۇستىگى مەن سولتۇستىگىندە تاعى ساياسي كەڭەس مۇشەلەرى قولداعان اۇلا شارۇاشىلىعى، قىستاق دارەجەلى تاس جول، جول شراعىن ورناتۇ، جارىقتاندىرۇ سياقتى نەساندار توپ ـ توبمەن تياناقتانىپ تامىر تارتىپ، اۇىلداستاردى بايىتتى، اۇىل ـ قىستاقتاردى كورىكتەندىردى.

الدىڭعى شەپكە قويان ـ قولتىق ارالاسىپ، بۇقارانى باستاپ بايۇ جولىنا بەتتەدى

4 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى ەگىستىكتە اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەس ورگاننىڭ ءپايىزاۋات اۇدانى جاڭاءمالى اۇىلى ياقالاڭگار قىستاعىندا تۇراتىن ءبىرىنشى شۇجيى كۇراش قاۋۇل قىستاق تۇرعىنى امەت ابلەزدەن ەگىس داقىلدارىنىڭ ءوسۋ جاعدايىن ۇعىسىپ جاتتى. بۇرىنعى كەدەي وتباسى بولعان امەت بىلتىر شينمەي ەگىپ، 150 مىڭ يۋان كىرىس تاپتى، "وسىنىڭ ءبارى كۇراش شۇجي ۇسىنىس ەتكەن ماماندارىنىڭ ماعان قولما ـ قول تەحنيكا ۇيرەتكەندىگىنىڭ ارقاسى. بارعان سايىن جاقسى تۇرمىس كەشىرەتىندىگىمە سەنىمدىمىن".

كۇراش يەعىندەعى جاۋاپكەرشىلىكتىڭ اۇىر ەكەندىگىن انىق بىلەدى: "ياقالاڭگار قىستاعى بىلتىر جالپى تۇلعالىق جاقتان كەدەيلىكتەن ارىلۇ ولشەمىنە جەتتى، بيىل ءبىز كاسىپ جەتىلدىرۇ جاعىندا ۇزدىكسىز كۇش سالىپ، شينمەي، شيڭلي كاسىبىن كەڭەيتىپ، كۇشەيتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇ جەتىستىكتەرىن ۇزدىكسىز بەكەمدەيمىز".

اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، ماكىت اۇداندىق حالىق دەستەرى مەكەمەسىنىڭ يانتاق اۇىلى دولانمەكەنى قىستاعىندا تۇراتىن "ۇعىسۇ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىسترۇ" قىزمەت اترەتىنىڭ ورىنباسار باستىعى ميھرگۇل ياسىن ءۇرتىس 2 جىل قىستاقتا تۇردى، دولانمەكەنى قىستاعى بىلتىر كەدەي قىستاق قاتارىنان شەگىنگەن ەدى، ءبىراق ول تاعى سوندا قالىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ نەگىزىن ونان ارى بەكەمدەۋگە بەكىدى؛ اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، شينجياڭ تىڭ يگەرۇ علىم اكادەمياسىنىڭ زەرتتەرمەنى گان شاڭچۋان وڭتۇستىك شينجياڭدىعى تۇان ـ الاڭداردا تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزگەن كەزىندە، كەيبىر قىزمەتكەرلەردىڭ باعمىشىلىق باسقارۇ ورەسى تومەن، باعمىشىلىقتاعى كىرىسى جوعارى ەمەس ەكەندىگىن بايقاپ، حانزۇشا، ۇيعۇرشا قوس تىلدە "شينجياڭ قوي باعمىشىلىعى قولدانىلمالى تەحنيكا قولدانباسىن" مۇقيات قۇراستىرىپ شعادى، قازىر قىزمەتكەرلەر مەن بۇقاراعا 14 مىڭنان استامىن تارتۇ ەتتى؛ اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، شينجياڭ اۇىل شارۇاشىلىعى داشۇەسى قاتىناس جانە زات اينالىمى ينجەنەرياسى شۇەيۇانىنىڭ پروفەسسورى، اۇتوكولىك ينجەنەرياسى فاكۇلتەتىنىڭ مەڭگەرۇشىسى با ينلياڭ كوپ رەت وقىتۇ اۇتوكولىكتەرى جانە ەلەكترلىك تىزگىندەۋ ماتور ناقتى جاتتىعۇ تۇعىرىن الا بارىپ، مارالباسى اۇدانىنىڭ اۇىل ـ قىستاقتارىنا بارىپ جۇمىس باسىندا وقىتۇ جۇرگىزىپ، اۇتوكولىك جوندەۋ تەحنيكالىق دارىندىلارىن باۋلىدى...

اقىل قوسىپ، كەڭەس بەرىپ، ورتاق تانىمدى ۇيىستىرىپ، جىگەردى جاندىرۇ

بيىل 2 ـ ايدا شينجياڭ ساياسي كەڭەس مۇشەلەرىنىڭ مىندەت وتەۋ جىلجىمالى تۇعىرىنىڭ "مۇشەلەر ىنتەرنەت جەلىسى APPىندە" كوپتەگەن "مۇشەلەردىڭ ءۇنى" ەستىلدى.

اۇتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، جازۇشى اينۇر ماۇلتبەك، ليۇ لياڭچىڭ قاتارلىلار كوكتەمگى ەگىسكە دايىندىقتى بەلسەنە ۇيىمداستىرىپ، اۇىل شارۇاشىلىعى ماتەريالدارىمەن قامداۋ ارناسىن تىركەمىسسىزدەندىرىپ، كەدەي وڭىرلەرگە، سوندای ـ اق كەدەيلىكتەن ەندى عانا ارىلعان وڭىرلەرگە ەرەكشە سۇيەمەل جاساۋ ۇسىنىسىن بەردى.

بۇل عانا ەمەس، رايونىمىزداعى ءار دارەجەلى ساياسي كەڭەس مۇشەلەرى الدىڭعى شەپكە ىشكەرىلەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ قىزمەتىنە ساقتالعان قىنىشىلىقتار مەن ماسەلەلەرگە مەڭزەس، ۇسىنىس جوبا مەن تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ بايانداماسىن جازىپ، "اقىلشى" رولدارىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋعا بەلسەندىلىكپەن اقىل قوسىپ، كەڭەس بەردى.

شينجياڭدا تۇراتىن مەملەكەتتىك ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، جۇڭگو گومىنداڭ تۇڭگەرىستىك كوميتەتى شينجياڭ رايوندىق كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۇشى مۇشەسى، شينجياڭ اۇىل شارۇاشىلىعى داشۇەسىنىڭ باستىعى جياڭ پىڭ ـ ان كاسىپ سالاسى جانە جۇمىستاندىرۇ ارقىلى سۇيەمەلدەۋدى كۇشەيتىپ، كەدەي قىستاقتاردا "ءبىر قىستاقتا ءبىر ءونىم بولۇ" بوينشا كاسىپ سالاسىن ىلگەرىلەتۇ ارەكەتىن ىشكەرىلەي جۇرگىزىپ، ەرەكشە ابزالدىلىقپەن يە كاسىپ سالاسىنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ونىمدىلىگىن ارتتىرۇدى ىلگەرىلەتۇ ۇسىنىسىن بەردى. ول تاعى مىنالاردى العا قويدى: مال ـ مۇلىك پايداسى ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى ىلگەرىلەتىپ، بايلىقتىڭ مال ـ مۇلككە، قارجىنىڭ جارناعا، شارۇالاردىڭ جارناگەرگە وزگەرۇى سىندى "ۇش وز